6

(1)

54718

Answer key

(3 Hours)

Q.P. Code:- 54718

[Total Marks: 100]

N. B.:- All questions are **compulsory.**
सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
All question carry **equal marks.**
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
Figures to the right indicate **full marks.**
उजविकडील **अंक** पुर्ण **गुण** दर्शवितात.

Text: Prose and Poetry-II

Q.1. Translate any **two** of the following: **[20]**
खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंचे** भाषांतर करा.

a] राजा तस्सा पसन्नो "इमे ते तयो जना के होन्ती"ति पुच्छि। "एको मे, देव, सामिको, एको भाता, एको पुत्तो"ति। राजा"अहं ते तुट्ठो, इमेसु तीसु एकं देमि, कतरं इच्छसी"ति पुच्छि। सा आह–"तयोपि दातुं न सक्कोथ, देवा"ति? "आम, न सक्कोमी"ति। "सचे तयो दातुं न सक्कोथ, भातरं मे देथा"ति। "पुत्तं वा सामिकं वा गण्ह, किं ते भातरा"ति अहं, देव. जीवमाना एकं सामिकं लभिस्सामि, पुत्तं'पि लभिस्सामेव। मातापितुन्नं मे मतत्ता भाता' व दुल्लभो'ति वत्वाइमं गाथमाह–

"उच्छङ्गे देव मे पुत्तो, पथे धावन्तिया पति।
तञ्च देसं न पस्सामि, यतो सोदरियमानये"ति॥

उत्तर:-तिच्यावर प्रसन्न होऊन राजाने विचारले, 'हे तीन जण तुझे कोण लागतात (आहेत)?'महाराज, एक माझा पती आहे, एक भाऊ आहे, आणि एक पुत्र आहे.'राजाने विचारले (म्हटले), 'मी तुझ्यावर प्रसन्न झालो आहे, या तिघांमधून एकला देतो, कोणाची इच्छा करतेस?'ती म्हणाली, 'महाराज, तिघांनाही देणे शक्य नाही का?''होय, शक्य नाही.''जर तिघांना देता येणे शक्य नसेल, तर मला भाऊ द्या.''पुत्र किंवा पती घे. तुला भाऊ काय करायचा?' 'महाराज, मी जिवंत असता एक पती मिळवेन. मला पुत्रही लाभेल, पण माझे आईवडील मेल्यामुळे मला भाऊ मिळणे कठीण आहे.' असे म्हणून ती खलील गाथा म्हणू लागली–

'महाराज, माझ्या मांडीवर पुत्र (मिळेल), रस्त्याने धावतांना (जिवन जगतांना) पती मिळेल,
पण जेथून सहोदर (भाऊ) आणला जाईल असा देश मला दिसत नाही.'

b] "कस्सको पटिजानासि, न च पस्साम ते कसिं।
कसिं नो पुच्छितो ब्रूहि, यथा जानेमु ते कसिं"॥
"सद्धा बीजं तपो वुट्ठि, पञ्ञा मे युगनङ्गलं।
हिरी ईसा मनो योत्तं, सति मे फालपाचनं॥
"कायगुत्तो वचीगुत्तो, आहारे उदरे यतो।
सच्चं करोमि निद्दानं, सोरच्चं मे पमोचनं॥

उत्तर:-ब्राम्हण:–तू आपणास शेतकरी म्हणवतोस, पण तुझी शेती आम्हास दिसत नाही. तुझी शेती कोणती हे आम्ही विचारतो ते तू आम्हांस समजावून सांग. १.

भगवान:–श्रद्धा हे माझे बी, तपश्चर्या वृष्टी, प्रज्ञा जू आणि नांगर, पापलज्जा इसाड, चित्त दोरी, व स्मृती (जागृती) फाळ आणि चाबूक. २.

कायेचे आणि वाचेचे मी रक्षण करतो. उदरनिर्वाहाच्या आहारात संयमित राहतो. सत्य हे माझे निंदाण व संतोष ही सुट्टी.३.

२

Q.P. Code:-

Answer key

c] "दिस्वा पासादछायायं, चङ्कमन्तं नरुत्तमं।

तत्थ नं उपसङ्कम्म, वन्दिस्सं पुरिसुत्तमं॥

"एकंसं चीवरं कत्वा, संहरित्वान पाणयो।

अनुचङ्कमिस्सं विरजं, सब्बसत्तानमुत्तमं॥

"ततो पञ्हे अपुच्छि मं, पञ्हानं कोविदो विदू।

अच्छम्भी च अभीतो च, ब्याकासिं सत्थुनो अहं॥

उत्तर:- मूलगंधकुटीच्या सावलीत चंक्रमण (भ्रमण) करीत असलेल्या पुरूषोत्तमाला पाहून, तेथे त्यांच्याजवळ जाऊन त्या नरश्रेष्ठा (बुद्धा) ला वंदन केले. १.
चीवर एका खांद्यावर (बजूला) करून, दोन्ही हात जोडून, निर्मल आणि सर्व प्राण्यांमध्ये श्रेष्ठ अशा बुद्धाच्या पाठोपाठ मी ही भ्रमण करू लागलो.२.
प्रश्न विचारण्यात कुशल अशा ज्ञानी बुद्धाने तेव्हा मला प्रश्न विचारले, न घाबरता, भयभीत न होता. मी बुद्धांच्या प्रश्नांची उत्तरे दिली. ३.

[20]

Q.2. Give reference to context any **two** of the following:
खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंचे** संदर्भासह स्पष्टीकरण करा .

a] "तं जीवं तं सरीरं, इदमेव सच्चं मोघमञ्ञ"न्ति।
उत्तर:-पठमसन्दिट्ठिकसामञ्ञफलं- जो हा जीव आहे, तेच शरीर आहे. हेच सत्य आहे आणि इतरांचे मत अगदी असत्य आहे.

b] कथञ्च पुग्गलो आमो होति आमवण्णी?
उत्तर:- चत्तारो अम्बूपमापुग्गला- कसा मनुष्य कच्चा आणि कच्चा वाटणारा असतो?

c] सुत्तं गामं महोघोव, मच्चु आदाय गच्छति॥
उत्तर:- पुप्फवग्गो -झोपी गेलेल्या गांवाला जसा महापूर ओढून नेतो त्याप्रमाणे त्याला मृत्यू ओढून घेऊन जातो. ४.

[20]

Q.3. Write short notes on any **two** of the following:
खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर टीपा** लिहा .

a] मङ्गलसुत्तं
b] मल्लिकासुत्तं
c] पठमसन्दिट्ठिकसामञ्ञफलं

[20]

Q.4. Answer the following any **two**:
खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंची** उत्तरे लिहा .

A] Do as directed. सांगितल्या प्रमाणे करा. (Answer in Pali.- पालित उत्तरे लिहा.)

१. अहं कसित्वा च वपित्वा च भुञ्जामि। [भविष्यकाळ करा] Write in future tense.

उत्तर:- अहं कसित्वा च वपित्वा च भुञ्जिस्सामि। [भविष्यकाळ करा] Write in future tense.

२. "त्वं किर ...... [स्वामि] कच्छादनं याचसी"ति पुच्छि। [योग्य पालि शब्द भरा] Fill appropriate Pali word.

उत्तर:- "त्वं किर **सामि** [स्वामि] कच्छादनं याचसी"ति पुच्छि।[योग्य पालि शब्द भरा] Fill appropriate Pali word.

३. नीर=**उदक, जल** [समानार्थी शब्द लिहा] Write Synonyms words.

४. "येहि,भिक्खवे, जच्चन्ध हत्थि सीसं दिट्ठं अहोसि. [चुकीची दुरुस्ती करा] Correct the sentence.

उत्तर:-"येहि, भिक्खवे, **जच्चन्धेहि हत्थिस्स** सीसं दिट्ठं अहोसि, [चुकीची दुरुस्ती करा] Correct the sentence.

५. कस्सको अञ्ञतरस्मिं अटविमुखे कसि। [अनेकवचन करा] Make plural.

उत्तर:- "कस्सका अञ्ञतरस्मिं अटविमुखे कसिंसु।[अनेकवचन करा] Make plural.

3

Answer key Q.P. Code:-

B] Match the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

१. भिक्खु	सङ्घं
२. मङ्गल	मुत्तमं
३. मित्त	दुब्भि
४. पच्छा	भत्तं
५. दुक्ख	निरोधो

C] Fill in the blanks. (रिकाम्या जागा भरा.)

१. "नेव होति न न होति तथागतो **परं** मरणा, इदमेव सच्चं मोघमञ्ञ"न्ति। (परं / उपर)

२. "होति च न च होति तथागतो परं मरणा, इदमेव **सच्चं** मोघमञ्ञ"न्ति। (सच्चं / दासी)

३. इत्थीपि विधवा नग्गा, यस्सापि **दस** भातरो"ति॥ (दस / चर)

४. पलेति रसमादाय, एवं गामे **मुनी** चरे॥ (मुनी / नदी)

५. सो मे धम्ममदेसेसि, **जातिया** समतिक्कमं॥ (पियं / जातिया)

Q.5. Attempt any **two** of the following: [20]

खालीलपैकी कोणतेही **दोन** सोडवा.

a] Explain the significance of 'उच्छंगजातकवण्णना.'
'उच्छंगजातकवण्णना' चे महत्त्व स्पष्ट करा.

b] Explain the moral of 'रुरुराजचरिया.'
'रुरुराजचरिया' चा बोध स्पष्ट करा.

c] Write a biographical note on 'उपचालाथेरीगाथा.'
'उपचालाथेरीगाथा' वर चरित्रात्मक टीप लिहा.